

HE 188/2024 vp
Y-Säätiö sr, Teija Ojankoski

**ASIA: ASIANTUNTIJALOUSUNTO VALTION TUKEMAN
ASUNTORAKENTAMISEN KESKUKSESTA**

**VIITE: HE 188/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksista ja
siihen liittyviksi laeiksi**

Y-Säätiö sr kiittää mahdollisuudesta lausua Eduskunnan ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksista, ja lausuu pyydettyinä kunnioittaen seuraavaa.

Lausunnonantajasta

Y-Säätiö-konserni on suurin valtakunnallisesti toimiva yleishyödyllinen, sitoutumaton ja voittoa tavoittelematon vuokranantaja Suomessa, lisäksi Y-Säätiö on asunnottomuustyön kehittäjä ja asiantuntija. Y-Säätiö on perustettu 1985 ja se edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta tarjoamalla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja omakustannusperusteisesti. Y-Säätiöllä on 18 902 asuntoa 58 paikkakunnalla. Asuntokantamme koostuu M2-Kotien 11 399 vuokra-asunnosta ja erityisryhmille tarkoitetuista 7503 Y-Kodeista. Asukkaidemme sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi ovat toimintamme keskiössä. Toteutamme kehittämishankkeita ja teemme tutkimusta, tarjoamme asukkaillemme työmahdollisuuksia, sekä olemme kansallisesti ja kansainvälisesti Asunto ensin -työtä kehittävä toimija. Meillä työskentelee lähes 200 asumisen ammattilaista.

Lausunto

Y-Säätiö muistuttaa valtion asuntopolitiikan ja sen toimeenpanon ratkaisujen pitkäjänteisyyden vaatimuksesta. Aran tehtävien siirrossa ympäristöministeriöön perustettavaan uuteen Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukseseen Y-Säätiö näkee riskinä sen, että vuosikymmenten aikana toteutettu ja kehitetty asuntopolitiikan toimeenpano sulautuu osaksi suurta ministeriöorganisaatiota ja nykyisen Aran asiantuntijoiden osaaminen tehtävineen hajautuu. Kuten jo lausunnossaan hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksista annetun lain kumoamisesta Y-Säätiö toteaa, että Ara organisaationa on ollut toimiva kokonaisuus niin hanketoteutuksen,

Y-Säätiö

Pitänsillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

rahoituksen kuin kehittämisen näkökulmista. Y-Säätiö huomauttaa edelleen, että perustettavan uuden keskuksen kehittämismyönteisyys on tarpeen ottaa huomioon sen perustamisesta alkaen.

Y-Säätiö pitää ongelmallisena ja poikkeuksellisenä sitä, että lainsäädäntö ja toimeenpaneva uusi keskus sijoittuvat samaan organisaatioon ja mahdollisesti saman johtamisjärjestelmän sisään. Y-Säätiö muistuttaa, että hyvän hallintotavan mukaisesti on perinteisesti noudatettu ns. vallan kolmijako-oppia, jossa lainsäädäntövalta, täytäntöönpanovalta ja tuomiovalta on eriytetty toisistaan. Y-Säätiö esittää huolen uuden keskuksen itsenäisen roolin varmistamisesta ympäristöministeriössä. Myös siirrosta aiheutuvat kustannukset esitysluonnoksen mukaan ovat mittavat. Taloustilanteessa, jossa säästöjä haetaan monin tavoin, ei siirto vaikuta kustannusten takia juuri nyt tarkoituksenmukaiselta.

Y-Säätiö näkee uuden keskuksen perustamisen ja Aran tehtävien siirron aikataulun liian kiireisenä ja esittää Aran tehtävien siirtoa toteutettavaksi aikaisintaan 1.6.2025. On erityisen tärkeää valmistella siirto huolellisesti niin, että varmistetaan nykyisen Aran henkilöstön erityisosaamisen säilyttäminen uuden keskuksen toiminnassa. Erityisosaamista on niin valtion tukeman asuntotuotannon, tiedontuotannon kuin asumisen kehittämisen monipuolisissa asiantuntijatehtävissä.

Lisäksi Y-Säätiö muistuttaa, että digitaalisen työympäristön saattamisesta osaksi valtioneuvoston työympäristöä on palvelukatkosten riski. Näihin on tarpeen varautua siten, ettei työympäristömuutos aiheuta Ara-toimijoille lisäkustannuksia esimerkiksi hankekäsittelyaikojen pitkittymisen takia. Y-Säätiö vielä huomauttaa, että nykyisen Aran sivusto www.ara.fi sisältää merkittävän määrän tietoa, jonka saatavuus on syytä varmistaa vuoden 2025 alusta alkaen.

Säännöskohtaisena kommenttina Y-Säätiö toteaa, että tehtävän merkittävyyden takia ja riittävän erillisyyden varmistamiseksi uuden keskuksen johtamista ja ratkaisovaltaa koskeva 3 § tulisi muuttaa siten, että johtajan nimittää ympäristöministeriön sijaan valtioneuvosto.

Helsingissä 15.11.2024

Teija Ojankoski
Toimitusjohtaja

Y-Säätiö

Pitkän sillanranta 3 A
00530 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi